

POSLANICA APOSTOLA PAVLA GALAĆANIMA

Apostol Pavao vjerovatno je napisao ovu poslanicu Galaćanima iz sirske Antiohije 48. god. n. e. To bi mogla biti najstarija knjiga u Novome zavjetu. Neki učenjaci bi je smjestili u nešto kasnije vrijeme (između 51. i 57. god.), ali je u tom slučaju teško razumjeti zašto Pavao ne spominje sabor u Jerusalemu (Djela 15) koji se smješta u 49. godinu i koji je razriješio sve poteškoće koje iznosi. Povod pisanju ove poslanice bilo je djelovanje lažnih učitelja među galaćanskim vjernicima. Ti ljudi su naučavali kako Bog ne bi prihvatio nejevrejske vjernike sve dok se oni ne bi držali nekih ceremonijalnih starozavjetnih praksi, posebice obrezanja. Oni su, zapravo, tvrdili kako najprije treba postati jevrej kako bi se moglo spasiti. Moguće je da su bili potaknuti željom da izbjegnu progon od fanatičnih jevreja koji su prigovarali njihovu bratimljenju s nejevrejima (6:12). Oni su prigovarali Pavlovu apostolstvu smatrajući ga neutemeljenim i neizvornim. Odgovarajući na njihove optužbe i prigovore, apostol Pavao razvio je suštinsku novozavjetnu istinu vjere da se čovjek opravdava snagom vjere u Isusa Pomazanika (2:16), da se posvećuje ne snagom djela vršenih po Zakonu, već snagom podložnosti koja istječe iz vjere u Božije djelovanje za njega, u njemu i kroz njega po milosti i sili Pomazanika i Duha Svetoga.

1 Pavao, apostol – ne od ljudi niti po čovjeku, nego po Isusu Pomazaniku i Bogu Ocu, koji ga je iz mrtvih digao – (2) i sva braća koja su sa mnom, zajednicama vjernika u Galaciji:

(3) Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Pomazanika, (4) koji se za grijeha naše predao da nas spasi od sadašnjeg zlog vremena, po volji našega Boga i Oca, (5) neka mu je slava za sva vremena. Amen.

Jedina Radosna vijest

(6) Ja sam zapanjen što vi tako brzo ostavljate onoga¹ koji vas je u milosti Pomazanikovo pozvao, radi neke druge radosne vijesti, (7) koja nije druga, samo ima nekih koji vas uznemiruju i žele da Radosnu vijest Pomazanikovu iskrive. (8) A ako bi vam ko, pa i mi ili anđeo s neba, propovijedao neku drugu radosnu vijest protivno onome što smo vam mi propovijedali, proklet bio! (9) I kako smo već rekli, sad opet kažem: ako vam iko propovijeda radosnu vijest protivno onome što ste vi primili, proklet bio! (10) Ta tražim li ja sad blagonaklonost kod ljudi ili kod Boga? Ili, trudim li se ja da ljudima udovoljim? Kad bih još gledao kako da ljudima udovoljim, ne bih sluga Pomazanikov bio.

Pavao – apostol Isusa Pomazanika

(11) Jer ja želim da vi, braćo i sestre, znate da Radosna vijest koju ja propovijedam ne dolazi od čovjeka. (12) Ja nju nisam od čovjeka primio niti

me je ko njoj poučio, već otkrovenjem od Isusa Pomazanika. (13) Ta vi ste čuli kako sam ja ranije kao Jevrej živio, kako sam preko mjere Božiju zajednicu vjernika progono i gledao kako da je uništim. (14) I napredovao sam u vjeri jevrejskoj više nego mnogi moji vršnjaci iz naroda moga, jer sam istinu bio željan predanja očeva svojih. (15) A kad Bogu, koji me je od majčine utrobe nastranu stavio i milošću me svojom pozvao, bi drago (16) da sina svoga u meni objavi, da ga ja među poganima propovijedam, ja nisam tada nijednog smrtnika za savjet pitao (17) niti sam gore u Jerusalemu otišao onima koje su prije mene apostoli bili, nego sam u Arabiju otišao i ponovo se u Damask vratio. (18) Onda sam nakon tri godine gore u Jerusalemu otišao da upoznam Kefu², i s njim sam petnaest dana ostao. (19) Ali nisam vidio nikoga drugog od apostola, samo Jakova, brata Gospodinova. (20) Ja vas, evo, pred Bogom uvjeravam da ovo što vam pišem nije laž. (21) Potom sam došao u sirijske i cilicijske krajeve. (22) Pomazanikovim zajednicama u Judeji lično sam nepoznat bio; (23) oni su samo čuli: “Onaj koji nas je prije progono sada propovijeda vjeru koju je ranije zatrti htio.” (24) I oni su zbog mene Boga veličali.

Vijeće u Jerusalemu

2 Onda sam četrnaest godina kasnije opet gore u Jerusalemu s Barnabom otišao. A poveo sam i Tita sa sobom. (2) Po otkrovenju otišao sam gore te im Radosnu vijest koju ja među poganima pro-

¹ Tj. Boga.

² Tj. Petra. Ovo je ime izvedeno od aramejske riječi za *kamen*.

povijedam izložio – povjerljivo, uglednicima – iz straha da ne trčim ili da nisam uzalud trčao. (3) Ali čak ni Tit, koji bijaše sa mnoom, nije bio primoran da se obreže iako je Grk. (4) A tako je bilo zbog lažne braće koja su se tajno uvukla među nas da izvide kako da nam oduzmu slobodu koju imamo u Pomazaniku Isusu i nas robovima učine. (5) Ali mi im se nismo ni za čas pokorili, da bi istina Radosne vijesti s vama ostala. (6) A oni koji su velik ugled uživali – šta god da su bili, meni je svejedno; Bog nije pristran prema ljudima – pa, ti od ugleda nisu mi ništa dodali. (7) Već, naprotiv, oni su vidjeli da mi je povjereno propovijedanje Radosne vijesti neobrezanima³, kao što je Petru bilo obrezanima⁴ – (8) jer onaj koji je pomagao Petru u apostolskoj službi među obrezanima pomagao je i meni među poganima – (9) i, priznavši milost koja meni bijaše data, Jakov, Kefa i Ivan, za koje su govorili da su stupovi zajednice, pružili su meni i Barnabi desnicu zajedništva, da mi idemo poganima, a oni obrezanima. (10) Jedino su nas molili da se i dalje siromaha sjećamo – baš ono što sam i ja željno nastojao.

Pavao kori Petra u Antiohiji

(11) A kad je Kefa u Antiohiju došao, ja sam mu se u lice usprotivio zato što je zaslužio osudu. (12) Jer prije nego što su neki ljudi od Jakova došli, on je s poganima jeo, ali kad oni dođoše, on poče da uzmiče i podalje se drži, bojeći se sljedbe obrezanja. (13) Ostali Jevreji pridružiše mu se u licemjerju, tako da je njihovim licemjerjem i Barnaba zaveden bio. (14) Ali kad sam ja vidio da oni ne idu pravo prema istini Radosne vijesti, pred svima rekoh Kefi: “Ako ti, koji si Jevrej, živiš kao pogani, a ne kao Jevreji, kako onda siliš pogane da žive kao Jevreji?” (15) Mi smo po prirodi Jevreji, a ne “grešnici pogani”; (16) ali znajući da čovjeka ne pravdaju djela po Zakonu, nego vjera u Pomazanika Isusa, i mi smo povjerovali u Pomazanika Isusa, da bi nas opravdala vjera u Pomazanika, a ne djela po Zakonu, jer se djelima po Zakonu niko neće opravdati. (17) A ako smo i mi sami, dok smo tražili da budemo opravdani u Pomazaniku, među grešnike svrstani, da li onda Pomazanik grijehu služi? Nikako! (18) Ako iznova gradim ono što sam porušio, ja dokazujem da sam prijestupnik. (19) Jer po Zakonu ja sam umro Za-

konu da živim Bogu. (20) Ja sam s Pomazanikom razapet na križu, i ja više ne živim, već Pomazanik u meni živi. Život koji sada u tijelu živim – živim s vjerom u Sina Božijega, koji me je volio i koji je sebe za mene predao. (21) Ja ne smatram ništavnom milost Božiju, jer ako pravednost dolazi po Zakonu, onda je Pomazanik bez potrebe umro.

Vjera donosi pravednost

3 O nerazumni Galaćani! Ko je opčarao vas, pred čijim je očima Isus Pomazanik jasno prikazan razapetim? (2) Ovo je jedino što bih od vas želio saznati: jeste li Duha primili djelima po Zakonu ili prihvaćanjem vjere? (3) Jeste li tako nerazumni? Nakon što ste s Duhom počeli, zar sada s tjelesnim završavate? (4) Jeste li toliko toga uzalud propatili, ako je to zbilja bilo uzalud?! (5) Da li, dakle, onaj koji vam Duh opskrbljuje i među vama čuda čini to radi zbog djela po Zakonu ili zbog prihvaćanja vjere?

(6) Tako je “Abraham vjerovao Bogu, i to mu se uračuna u pravednost”. (7) Zato znajte da su oni koji vjeru imaju sinovi Abrahamovi. (8) Predvidjevši da će Bog pogane vjerom opravdati, Pismo je unaprijed navijestilo Abrahamu radosnu vijest: “Tobom će svi narodi blagoslovljeni biti.” (9) Zato su oni s vjerom s Abrahamom, vjernikom, blagoslovljeni.

(10) Svi koji se u djela po Zakonu uzdaju pod kletvom su, jer je zapisano: “Proklet bio svako ko ne poštuje sve što je u Knjizi Zakona zapisano da se čini.”

(11) A da Zakon nikoga pred Bogom ne opravdava, jasno je, jer: “Koji je pravednik po vjeri će dobiti život.” (12) A Zakon ne polazi od vjere, naprotiv: “Onaj koji ih⁵ čini po njima će pronaći život.” (13) Pomazanik [Isus] nas je od prokletstva Zakona iskupio postavši prokletstvom za nas⁶ – jer je zapisano: “Proklet je svako ko je obješen na drvetu⁷” – (14) da bi u Pomazaniku Isusu blagoslov Abrahamov poganima došao, da obećanog Duha vjerom primimo.

Zakon i Božije obećanje

(15) Braćo i sestre, ja govorim ljudski: iako je to samo ljudski ugovor, ipak ga, kad potvrđen bude, niko nastranu ne meće niti mu uvjete pridodaje. (16) A Abrahamu su i sjemenu njegovu data obećanja. Ne kaže se: “i sjemenju”, kao množini, nego:

⁵ Tj. Božije zapovijedi.

⁶ Ili umjesto nas.

⁷ Tj. proklet je svaki prijestupnik koji je smaknut.

³ Tj. nejevrejima.

⁴ Tj. jevrejima.

“i tvom sjemenu”, kao jednom, a to je Pomazanik. (17) Hoću kazati ovo: Zakon, koji je poslije četiri stotine i trideset godina došao, ne pobija savez koji je Bog prije potvrdio i tako ne poništava obećanje. (18) Jer, ako se baština zasniva na Zakonu, onda više nije na obećanju; a Bog ju je milošću svojom po obećanju Abrahamu dao.

(19) Čemu onda Zakon? On je zbog pristupâ pridodan, pošto je po anđelima, preko posrednika, naređen, sve dok ne dođe sjeme kojem je obećanje dato. (20) Tamo gdje je jedan, nema posrednika, a Bog je jedan. (21) Je li onda Zakon oprečan obećanjima Božijim? Nikako! Jer da je bio dat zakon koji je mogao život dati, onda bi opravdanje uistinu dolazilo iz Zakona. (22) Ali Pismo kaže da se cio svijet još uvijek u ropstvu grijeha nalazi, da se po vjeri u Isusa Pomazanika dade obećanje onima koji vjeruju. (23) A prije negoli je došla vjera, mi smo u Zakonu utamničeni bili, čuvani za vjeru koja se kasnije trebala objaviti. (24) Zato je Zakon postao našim vodičem⁸ Pomazaniku, da se vjerom opravdamo. (25) A sad kad je vjera došla, mi više nismo pod nadzorom. (26) Jer vi ste svi, vjerom u Isusa Pomazanika, sinovi Božiji. (27) I svi vi koji ste u Pomazanika umočeni Pomazanikom ste se zaodjenuli. (28) Nema ni Jevreja ni Grka, nema ni roba ni slobodna čovjeka, nema ni muška ni ženska, jer svi ste vi jedno u Pomazaniku Isusu. (29) A ako ste vi Pomazanikovi, onda ste sjeme Abrahamovo, nasljednici po obećanju.

Djeca u Pomazaniku

4 I ja velim: dok je god baštinik dijete, ono se nimalo ne razlikuje od roba iako je gospodar svega; (2) ono je pod nadzorom skrbnika i upravitelja sve do dana koji je otac odredio. (3) Tako smo i mi, dok smo “djeca” bili, temeljnim načelima svijeta robovali.⁹ (4) Ali kad se vrijeme ispunilo, Bog poslao Sina svoga, od žene rođena, po Zakonu rođena, (5) da iskupi one koji su pod Zakonom bili, kako bismo mi posinjenje primili. (6) A kako ste vi sinovi, Bog je u srca vaša poslao Duha Sina svoga koji viče: “Abba!¹⁰ Oče!” (7) Zato ti više nisi rob, nego sin; a ako si sin, onda si baštinik po Bogu.

⁸ Tj. odgajatelj; robom koji je imao zadaću da vodi djecu u školu. (Ista je riječ i u sljedećem stavku.)

⁹ Tj. dok nismo bili dovoljno duhovno sazreli, mi smo robovali temeljnim vjerskim načelima.

¹⁰ Aramejska riječ za oca.

(8) U ono vrijeme kad niste Boga znali bili ste robovi onima koji po naravi nisu bogovi. (9) Ali sad kad ste Boga spoznali – ili, bolje, kad Bog za vas zna – kako se opet možete okretati slabim i bezvrijednim temeljnim načelima kojima ponovo želite robovati? (10) Vi svetkujete određene dane i mjesece i doba i godine! (11) Bojim se za vas da se možda nisam uzalud trudio oko vas.

(12) Molim vas, braćo i sestre, budite kao ja, jer sam i ja kao vi. Ništa mi našao niste učinili. (13) Vi znate da sam vam ja prvi put zbog tjelesne slabosti rado-snu vijest propovijedao. (14) I ono što je za vas bilo kušnja u mome tjelesnom stanju vi niste prezirali niti odbacivali, već ste me kao anđela Božijeg primili, kao Pomazanika Isusa. (15) Gdje je onda onaj osjećaj blagoslova koji ste imali? Ja mogu posvjedočiti: da ste mogli, vi biste sebi oči iskopali pa ih meni dali. (16) Pa jesam li vam postao dušmanin jer sam vam istinu rekao? (17) Oni vas željno traže, ali ni za kakvo dobro, već vas oni žele odvojiti, pa da vi njih tražite. (18) A uvijek je dobro da vas željno traže u dobroj stvari, a ne samo kad sam ja s vama. (19) Djeco moja, s kojom sam ja opet u porođajnim mukama sve dok Pomazanik u vama ne nastane, (20) kako bih samo volio da sam sad s vama i da raspoloženje svoje promijenim, jer sam se smeo zbog vas.

Primjer Sare i Hagare

(21) Kažite mi vi koji želite pod Zakonom biti zar ne slušate Zakon? (22) Jer zapisano je da je Abraham dva sina imao: jednog od ropkinje, a drugog od slobodne žene. (23) Ali sin od ropkinje rođen je po tijelu, a sin od slobodne žene po obećanju¹¹. (24) Ovo je slikovito rečeno, jer one su dva zavjeta: jedan je s gore Sinajske, koji rađa djecu za ropstvo; to je Hagara. (25) A ova Hagara jeste gora Sinajska u Arabiji i odgovara sadašnjem Jerusalemu, jer ona s djecom svojom robuje. (26) Ali nebeski je Jerusalem slobodan; to je majka naša, (27) jer je zapisano: “Raduj se, nerotkinjo, ti koja radala nisi! Radosno klikni i viči, ti koja ne znaš za porođajne muke, jer su brojnija djeca one koja je usamljena nego one koja ima muža.”

(28) A vi ste, braćo i sestre, kao Izak, djeca obećanja. (29) Ali kao što je onda onaj koji je po tijelu rođen progonio onoga koji je rođen po Duhu, tako je i sada. (30) A šta kaže Pismo?

“Otjeraj ropkinju i sina njezinog,

¹¹ Tj. po obećanju što ga je Bog dao.

jer sin ropkinje nikada neće nasljedstvo dijeliti sa sinom slobodne.” (31) Mi, dakle, braćo i sestre, nismo djeca ropkinje, nego slobodne žene.

Čuvajte svoju slobodu

5 Za tu slobodu Pomazanik nas je oslobodio. Zato čvrsto stojte i ne dajte da se opet na vas jaram ropstva uprti. (2) Pazite! Ja, Pavao, kažem vam da ako prihvatite obrezanje, Pomazanik vam neće ni od kakve koristi biti. (3) I ja opet velim svakom čovjeku koji obrezanje prihvati da on mora sav Zakon poštovati. (4) Otkinuli ste se od Pomazanika vi koji tražite da vas Zakon opravda; vi ste od milosti otpali. (5) Jer mi Duhom, iz vjere, čekamo nadu pravednosti. (6) Jer u Pomazaniku Isusu ne znače ništa ni obrezivanje ni neobrezivanje, nego vjera koja se kroz ljubav očituje.

(7) Vi ste dobro trčali; ko vam zasmeta da se istini pokorite? (8) Takav nagovor nije od onoga koji vas zove. (9) S malo kvasa¹² sve tijesto nakvasa. (10) Ja se za vas uzdam u Gospodina da vi nećete drukčije misliti; a onaj koji vas uznemiruje kaznu će platiti, ko god on bio. (11) A ja, braćo i sestre, ako još uvijek obrezivanje propovijedam, zašto me još progone? Onda je kamen spoticanja uklonjen s križa. (12) Ja bih volio da se oni koji vas uznemiruju još unakaze.¹³

(13) Jer vi ste, braćo i sestre, slobodi pozvani, samo ne koristite svoju slobodu da tjelesnom udovoljite, nego u ljubavi jedan drugome služite. (14) Jer sav je Zakon u jednoj riječi ispunjen: “Voli bližnjega svoga kao samog sebe!” (15) A ako jedan drugoga ujedate i proždirete, pazite da jedan drugoga ne uništite.

(16) Zato ja velim: živite po Duhu, pa nećete željama tjelesnim udovoljavati. (17) Jer tjelesno žudi protiv Duha, a Duh protiv tjelesnog; oni se suprotstavljaju jedno drugome, da vi ne činite ono što želite. (18) A ako vas Duh vodi, vi niste pod Zakonom. (19) Djela su tjelesna jasna, a to su: razvrat, nečistoća i razuzdanost, (20) idolopoklonstvo, vraćanje, neprijateljstva, svađa, ljubomora, izljevi srdžbe, prepirke, nesloga, razdor, (21) zavist, opijanje, orgijanje i ovima slična; na njih vas ja upozoravam, kao što sam vas i prije upozorio: oni koji ovo čine neće naslijediti kraljevstvo Božije. (22) A plod je Duha ljubav, radost, mir, strpljivost, ljubaznost, dobrotu, vjernost, (23) blagost, uzdržljivost;

protiv njih zakona nema. (24) A oni koji Pomazaniku Isusu pripadaju razapeli su tjelesno s njegovim strastima i žudnjama.

(25) Ako po Duhu živimo, hajde da po Duhu i hodimo. (26) Nemojmo postati hvalisavi, izazivajući jedni druge, zavideći jedni drugima.

Ponesite breme jedni drugima!

6 Braćo i sestre, ako ko u kakvu prijestupu uhvaćen bude, takvoga vi koji ste duhovni u duhu blagosti povratite, pazeći svako na sebe da i sam ne bude iskušan. (2) Ponesite teret jedni drugima, i tako Pomazanikov zakon ispunite. (3) Jer ako neko umisli da je nešto kad je ništa, on se vara. (4) A svako mora vlastito djelo svoje ispitati, pa će tada imati razloga da se samim sobom, a ne drugima, ponosi. (5) Jer svako će breme svoje nositi.

(6) Onaj koji je poučen Riječi mora podijeliti svoja dobra s onim koji ga poučava.

(7) Ne dajte se prevariti, Bogu se ne može podsmjehivati. Šta čovjek posije, to će i požnjeti. (8) Ko u tjelesno svoje sije iz njega će propast požnjeti, a ko u Duha sije iz Duha će vječni život požnjeti. (9) Neka nam ne dodija činiti dobro jer ćemo mi u pravo vrijeme žeti ako ne posustanemo. (10) Zato, dok smo u prilici, činimo dobro svim ljudima, a posebno onima koji su iz porodice ove vjere.

Završne riječi i pozdravi

(11) Pogledajte kolikim vam ja slovima svojom rukom pišem! (12) Oni koji se žele dobro pokazati u tijelu gledaju kako će vas prisiliti da prihvatite obrezanje, samo zato da ih zbog Pomazanikova križa ne progone. (13) Ni oni koji su obrezani sami ne drže Zakon, nego hoće da se vi obrežete, pa da se oni ponose vašim tijelom. (14) A ne dao Bog da se ja ičim ponosim osim križem našega Gospodina Isusa Pomazanika, kojim je svijet razapet meni, a ja svijetu. (15) Jer ni obrezivanje ni neobrezivanje nisu ništa, samo novi stvor. (16) Mir i milost svima koji ovo pravilo slijede, i Israilu Božijem.

(17) Neka mi niko od sada ne dosađuje jer ja na tijelu svome biljege¹⁴ Isusove nosim.

(18) Braćo i sestre, neka je milost našega Gospodina Isusa Pomazanika s duhom vašim! Amen.

¹² Kad se u Bibliji koristi izraz *kvas* kao simbol, on upućuje na zlo ili lažno učenje.

¹³ Tj. da idu i dalje od samog obrezivanja i da se uškope.

¹⁴ U drevna vremena ova se riječ koristila da označi biljege po kojima su se poznavale životinje ili robovi. Pavao kaže da na svome tijelu nosi Isusove biljege, čime ukazuje na to da je on Isusov sluga.